

Oude Kerk, 13 februari 2022

ds. Johan Meijer

gelezen: Jeremia 17: 5-10 en Lucas 6: 17-26

titel: (on)verbonden

overdenking

*gemeente van onze Heer Jezus Christus,
lieve mensen van God,*

Iedere generatie groeit op in een andere wereld. Sociologen hebben een indeling gemaakt, en de verschillende generatie een naam gegeven. Zo zijn er de zogeheten Baby-boomers, geboren tussen 1940 en 1955. Ze groeiden op in de tijd van de wederopbouw na de tweede wereldoorlog, een tijd van stijgende welvaart en groeiend optimisme, als jongvolwassenen groeide het verzet tegen burgerlijkheid, daarom heet deze generatie ook wel de protestgeneratie. Mijn generatie, geboren tussen 1970 en 1985 heet ook wel de patatgeneratie. Opgroeiend in een tijd van steeds meer keuzemogelijkheden, het idee dat alles mogelijk was, maar ook de tijd dat je niet bang was óf de bom zou vallen, maar vooral wanneer... Van de koude oorlog ging veel dreiging uit.

Wie tussen 1995 en 2010 ter wereld kwam groeide en groeit op in de generatie Z. De internetgeneratie, het digitale tijdperk. 'Digital natives' worden ze ook wel genoemd, geboren in een uitsluitend digitaal tijdperk. Zij weten niet hoe het was dat er geen internet en geen mobiele telefoons waren. Én prestatiedruk, je móet je punten halen, anders verknaal je je toekomst en die toekomst is onzeker, want deze generatie weet dat ze de gevolgen van de klimaatcrisis in hun eigen leven en misschien wel ten volle mee gaan maken. .

Het grote risico van typering en labels is dat ze je een stempel opdrukken. Datzelfde geldt trouwens ook voor diagnoses, bijvoorbeeld dat je in een autistisch

spectrum zit, of als hoogbegaafd wordt getypeerd. Wat niet wil zeggen dat je dat niet echt bent, maar het zijn wel van die bepalende labels.

En dan zendt Zembla een reportage uit, afgelopen donderdagavond was het, die ik, want ik had een vergadering, dankzij het digitale tijdperk later kan bekijken. 'De tijd van je leven', is de titel. Een aantal jongeren uit de generatie Z komt in beeld, rond de 20 zijn ze. En wat we te zien en te horen krijgen is zowel heel herkenbaar als toch ook wel best schokkend. De reportage heeft me geraakt. Want de generatie waarover wel het oordeel wordt geveld dat ze extreem verwend zijn, en altijd op hun mobiel zitten, en te lui zijn om te studeren omdat ze altijd maar Netflixseries zitten te kijken... deze generatie kampt met een probleem! En één van hun favoriete op Netflix uitgezonden series is... Friends. Die nog ongeveer stamt uit het 'stenen tijdperk' zonder al die mobiele telefoons, zonder al die mobiele interactie. Maar gewoon gezellig met elkaar in één ruimte het hebben over allerlei alledaagse dingen. En het komt ook altijd goed met die Friends. Dát is de serie die de generatie Z het liefst bekijkt. Daar spreekt een verlangen uit.

Door de hoge verwachtingen die de samenleving heeft, gestuurd door een intens neo-liberaal prestatiedenken, maakt het hen tot mensen die of slagen of falen. Slagen als je keihard studeert, falen als je dat niet lukt. We zien in de reportage jongeren die depressief geworden zijn, het gevoel hebben dat ze aan het falen zijn en dat ze losers zijn, het idee dat ze niet voldoen aan de verwachtingen van ouders, docenten, van de samenleving als geheel... Het idee niet te voldoen aan hoge verwachtingen kan je neerslachtig maken.

Wat zijn de openhartig over hun gevoelens van neerslachtigheid, die er door de Coronacrisis vooral niet beter op werd. En dat geldt natuurlijk voor alle generaties, want die crisis heeft er nu bijna twee jaar enorm ingehakt. En soms krijg je dat pas door als je er op terugkijkt, wat een bizarre tijd toch ook. Niet voor iedereen, maar wel voor velen. Het heeft geleid tot eenzaamheid, je afgesloten voelen van het samenleven en je naar en onverbonden voelen.

Je onverbonden voelen, je afgesloten voelen... Dat klinkt als een enorme tegenstrijdigheid voor een generatie die altijd online is, die altijd aan het chatten is via WhatsApp of Snapchat. Je staat altijd aan. Dus zou je juist denken dat ze altijd verbonden zijn.

Maar dan komt het moment dat bij een van de jongeren in de reportage haar mobiel kapot gaat. En ze neemt het moedige besluit om niet een nieuwe smartphone aan te schaffen. Ze koopt zo'n, wat die generatie dan noemt een vooroorlogs mobieltje die alleen maar bellen en alleen maar kan sms'en. En ze belt zo nu en dan met iemand en nog wel iemand, maar niet met duizenden tegelijk zeg maar. Wat meer één op één en wat meer kwaliteitstijd. En ze maakt een praatje en gewoon ook een stem aan de andere kant van de lijn. Gewoon over huiselijke dingen praten, of een meer diepzinnig gesprek. Gewoon een praatje maken. En dan nog het allerliefst: live, iemand echt zien en ontmoeten, en tijd doorbrengen met elkaar. En het ook weer eens gewoon gezellig hebben.

Ze fleurde op. Ze ontdekt dat ze meer is dan een soort van prestatiemachine, maar dat ze wie-weet-wel een méns is, die het waard is om méns te zijn. En niet alleen met

een vol hoofd hoeft rond te lopen, of neerslachtig in bed te liggen kijken naar de zoveelste Netflix-serie, maar dat ze ook echt kan ontspannen, en opademen, de frisse buitenlucht in ademen.

Een jongen uit het programma, die heel neerslachtig was, heeft zich gemeld bij een honden-uitlaatcentrum. En gaat met veel plezier er met de honden op uit. En wie weet kom je hem een keer tegen, want hij studeert in Enschede.

Er komt weer ruimte, er komt weer lucht, er komt weer beweging in zijn leven. Er komt weer iets van eigenwaarde in hun harten.

De reportage over generatie Z, zeer aan te bevelen om nog eens naar te kijken, 'De tijd van je leven', dus nogmaals, zo heet ie, heeft me geraakt, zoals ik zei, omdat het een nood blootlegt die voor ons allemaal kan gelden. Ook als je niet tot de generatie Z behoort. Waarin voor ons allemaal herkenning zit.

Ook voor mezelf. Met daarbij de vraag: Waar zijn we met elkaar toch in vredesnaam mee bezig? Waar is ons innerlijke welbevinden gebleven? Waar is dat zachte gras, waar de mensen zaten om naar Jezus te luisteren, waar is de vrede van Tiberias gebleven? Waar is het samenleven gebleven, waarin nog echt tijd en aandacht voor elkaar was?

Die vraag zal zeker ook geleefd hebben bij de mensen die Jezus volgden. Ze waren in nood, die mensen. Ze kampten met onreine geesten in hun ziel en misschien wel met neerslachtige gedachten, ze leden aan ziekten, misschien wel psycho-somatisch van aard, want een lichaam en een geest vormen een eenheid. Ze leefden met onvrede in lijf en leden en ze voelden zich onverbonden. En ze verlangden naar heling, naar genezing, naar rust in hart en hoofd, naar samenzijn. Ze verlangden naar Jezus, want ze hadden gehoord en gezien en ervaren dat er van Hem een vrede, een rust en een kracht uitging die hen kon herstellen in menswaardigheid, mens in ware menselijkheid. Zij voelden aan dat Jezus hun innerlijke vrede kon geven, dat Hij ze kon herstellen naar het schepsel waarvan Jeremia zei: 'Hij is als een boom geplant aan water, zijn wortels reiken in de rivier'. Geheel in de lijn van Psalm 1, waar niet voor niets het Psalmenboek mee begint: de boom geplant aan levend water, de wortels gevoed door de Bron van het ware leven.

Ze hebben rondgedoold in een steenwoestijn, in een zilt en verlaten land, ze voelden zich een struik in dorre vlakke. Ze merkten de regen niet meer op, want hun ogen waren toegesloten voor nog zoiets als toekomst en waardig leven.

Maar... iets in hen voelde aan dat er tóch nog leven mogelijk was, tóch nog welbevinden, tóch nog innerlijk geluk. Tóch een tegengeluid tegen al die schreeuwende stemmen die vanuit de samenleving, vanuit de overheid, vanuit onze economische systemen steeds maar tegen je roepen dat alles beter moet en sneller en efficiënter. Intuïtie dat er tóch ook andere waarden zijn, waarden die horen bij God, bij de Levende God, die de bronnen van levend water aanbiedt. Zodat je niet ontworteld meer hoeft te leven, niet meer onverbonden.

Het samenzijn met Jezus in dat veld, waarbij ik me dan idyllisch als ik mij dat voorstel, een grazige groene weide voorstel, het zachte gras, dat samenzijn doet

mensen opleven. Ze komen tot rust en innerlijke vrede. Ze horen naar zijn stem die hen in hun menselijkheid wil herstellen. Ze horen dat ze gelukkige mensen mogen zijn. Ze horen dat je niet rijk hoeft te zijn om gelukkig te zijn. Ze horen dat zijn belangrijker is dan hebben. Ze horen dat je gevoed kunt worden uit een bron van geestelijk leven en dat je kunt lachen als je ervaart dat iemand je verdriet heeft gezien en erkent, en dat je verbonden kunt zijn als je je uitgesloten voelt, buitengesloten. Een heel hedendaags woord dat gebruikt wordt als een woord van Jezus: buitengesloten.

Het waren die voorbeelden van die jonge vrouw en die jongen die ik net noemde, die me raakten. En daar kan ik vele voorbeelden aan toevoegen, van mensen die ik om me heen zie en hoor, die iets in hun hart hebben, in hun ziel, van een verlangen naar een andere werkelijkheid, van een rijker leven, maar dan niet in materiële zin, maar die er soms ook iets van ervaren en die er soms ook iets van maken. Die jonge vrouw die weer een echt praatje ging maken, die jongen die in de frisse licht honden uit ging laten. Die dus diep van binnen voelden ze aan dat er iets anders mogelijk was, iets dat hen meer voldoening kan geven, iets meer menswaardigheid.

In de woorden die we vandaag hoorden van een Profeet en van een Evangelist klinkt eigenlijk hetzelfde. Mensen die leven in de nood van onverbondenheid, het beeld van een steenwoestijn, worden uitgenodigd om zacht gras te betreden. En eens even rustig te gaan zitten en wie weet ontspannen te gaan liggen, op je zij, aan de voeten van de Heer. En zijn woorden in te drinken, als levend water. En op te ademen en te leven en op te leven bij die *Vrede van Tiberias, die heuvels in het rond, waar Jezus in het zachte gras de mensen liefhad en genas en in hun midden stond!*

Amen